

ผลของการใช้แรงเสริมทางบวกด้วยการดะสมคะแนน ต่อการเพิ่มพฤติกรรมตรงต่อเวลาของ  
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนจักราชวิทยา อำเภอจักราช จังหวัดนครราชสีมา  
The Effect of Using Positive Reinforcement with Reward Cards to Increase the  
Punctual Behavior of Mathayom Suksa 5 Students of Chakkarat Wittaya  
School in Chakkarat Distrriect, Nakhon Ratchasima Province

พรทิพย์ อึ้งเวชนันต์ (Phonthip Ouengwetchayan)\*

ฐิติกาญจน์ บุญรักษา อินทาปัจ (Thitikan Boonraksa Intapaj)\*\*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลองแบบศึกษากลุ่มเดียววัดสองครั้ง มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาผลของการใช้แรงเสริมทางบวกด้วยการดะสมคะแนน ต่อการเพิ่มพฤติกรรมตรงต่อเวลาของนักเรียน และ (2) ศึกษาผลของการใช้แรงเสริมทางบวกที่มีต่อความคงทนของการเพิ่มพฤติกรรมตรงต่อเวลาของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนจักราชวิทยา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 113 คน โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบไปด้วย เครื่องมือในการทดลอง คือ แผนการปรับพฤติกรรมการตรงต่อเวลาของนักเรียน โดยใช้เทคนิคการเสริมแรงทางบวกด้วยการดะสมคะแนน และเครื่องมือในการเก็บข้อมูล คือ แบบบันทึกการเข้าเรียนประจำวัน และแบบบันทึกอัตราได้รับการดะสมคะแนน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าร้อยละ (Percentage) ผลการวิจัยพบว่า (1) การแรงเสริมทางบวกด้วยการดะสมคะแนน มีประสิทธิภาพในการเพิ่มพฤติกรรมตรงต่อเวลาของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง และ (2) มีความคงทนในการเพิ่มพฤติกรรมตรงต่อเวลาของนักเรียน โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมตรงต่อเวลาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 113 คน ก่อนการทดลอง มีพฤติกรรมตรงต่อเวลา จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 54.87 หลังการทดลองด้วยการเสริมแรงทางบวกด้วยการดะสมคะแนน มีพฤติกรรมตรงต่อเวลาเพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 91.15 และระยะติดตามผลนักเรียนมีพฤติกรรมตรงต่อเวลาเพิ่มขึ้นคือจำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 94.69

**คำสำคัญ :** พฤติกรรมตรงต่อเวลา, เสริมแรงทางบวก, การดะสมคะแนน

\*หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

อีเมล: phonthip1886@gmail.com

\*\*ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

อีเมล: Thitikan.i@nrnu.ac.th

## Abstract

This quasi-experimental research with one-group pretest-posttest design aimed to (1) study the effects of using positive reinforcement with reward cards to increase the effect of increasing the punctual behavior of students and (2) study the effect of using positive reinforcement on the durability of increasing students' punctual behavior. The samples in this research were 113 Mathayom Suksa 5 students at Chakkarat Wittaya School in Nakhon Ratchasima Province by purposive sampling. The research instruments included: 1 The experimental tool was an action plan for adjusting students' punctual behavior by using positive reinforcement techniques with reward cards. And data collection tools are daily attendance record form and a form for recording the rate of receiving reward cards. Analyze data with mean and percentage. The research findings were as follows: (1) Positive reinforcement with reward cards were effective in increasing the punctual behavior of the sample students. And (2) durable to increasing students' punctual behavior. There was an average of the punctual behavior scores of 113 Mathayom 5 students. Before the experiment, 62 people had punctual behavior, accounting for 54.87 percent. after the experiment with positive reinforcement with score cards There was an increase in punctual behavior to 103 people, accounting for 91.15 percent. And during the follow-up period, students' punctual behavior increased by 107 people, accounting for 94.69 percent.

**Keywords:** Punctual Behavior, Positive Reinforcement, Reward Card

## บทนำ

พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนที่กระทบต่อการเรียนที่มักพบเป็นประจำ ได้แก่ พฤติกรรมเข้าเรียนไม่ตรงเวลา การไม่ส่งงาน การส่งงานช้ากว่ากำหนด เป็นต้น ซึ่งปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ดังกล่าวมีความจำเป็นที่ต้องหาวิธีการแก้ไข เพื่อให้นักเรียนปรับปรุงพฤติกรรมเหล่านั้นให้ดีขึ้น (ภัสชญ ภาศิฉาย, 2560) โดยครูจึงต้องดำเนินการแก้ไขพฤติกรรมของผู้เรียนให้เป็นไปในทางที่พึงประสงค์ ปรับเปลี่ยนและพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียน พฤติกรรมของผู้เรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และเกิดบรรยากาศชั้นเรียนมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น โดยเข้าใจหลักการการเสริมแรงทางบวก หรือวิธีการที่จะนำการเสริมแรงเชิงบวกไปประยุกต์ใช้กับนักเรียน เพื่อให้เกิดผลการเปลี่ยนแปลงที่เป็นรูปธรรม โดยใช้หลักการทางจิตวิทยา คือแนวคิดการปรับพฤติกรรมของผู้เรียนด้วยทฤษฎีการเรียนรู้ตามแนวคิดของ Skinner (1974) ซึ่งถูกนำมาใช้ในการปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ให้เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ โดยนำการเสริมแรงเข้ามาช่วยในการปรับพฤติกรรม

(สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2553) ดังที่กล่าวก่อนหน้านี้ และสุชาติ พิมพ์พันธ์ (2567) ใช้การเสริมแรงทางบวกสร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียน ด้วยการการสร้างความสนใจในการเข้าเรียนของนักเรียน

ในฐานะที่ผู้วิจัยปฏิบัติหน้าที่การสอนในรายวิชาแนะแนว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนจักราชวิทยา อำเภोजักราช จังหวัดนครราชสีมา พบว่านักเรียนบางส่วนไม่เข้าชั้นเรียน มาเรียนบ้างไม่มาบ้าง และการเข้าชั้นเรียนสาย ส่งผลกระทบทำให้การจัดการเรียนการสอนแต่ละครั้งไม่บรรลุวัตถุประสงค์ อีกทั้งการไม่เข้าเรียนหรือเข้าเรียนสายของนักเรียนยังส่งผลกระทบต่อเพื่อนคนอื่นในห้อง ทำให้ไม่สามารถได้ประโยชน์จากการเรียนอย่างเต็มที่ โดยเฉพาะในการทำกิจกรรมกลุ่มที่ต้องทำงานร่วมกัน ไม่สามารถทำได้ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะนำเทคนิคการเสริมแรงด้วยการดะสมคะแนน มาใช้ในการเพิ่มความตรงต่อเวลาในตนเอง เพื่อแก้ปัญหาในชั้นเรียน ให้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตรงต่อเวลาในทิศทางที่ดีขึ้น

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาผลของการใช้แรงเสริมทางบวกด้วยการดะสมคะแนน ต่อการเพิ่มพฤติกรรมตรงต่อเวลาของนักเรียน

2. ศึกษาผลของการใช้แรงเสริมทางบวกที่มีต่อความคงทนต่อการเพิ่มพฤติกรรมตรงต่อเวลาของนักเรียน

### สมมติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนหลังได้รับการเสริมแรงทางบวกด้วยการดะสมคะแนน มีพฤติกรรมตรงต่อเวลาเพิ่มขึ้น
2. นักเรียนหลังได้รับการเสริมแรงทางบวกด้วยการดะสมคะแนนมีความคงทนของการเพิ่มพฤติกรรมตรงต่อเวลา

### แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษา ค้นคว้าเอกสาร แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับหัวข้อดังนี้

#### 1. แนวคิดเกี่ยวกับการเสริมแรง

##### 1.1 ความหมายของการเสริมแรง

การเสริมแรงเป็นแนวทางการปรับพฤติกรรมวิธีหนึ่งที่อาศัยหลักการเรียนรู้ของ Skinner นักจิตวิทยาชาวอเมริกันซึ่งเป็นผู้พัฒนาทฤษฎีการเรียนรู้แบบวางเงื่อนไขการกระทำ จาก การศึกษาพบว่า มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการเสริมแรงสอดคล้องกันและอยู่บน พื้นฐานหลักการและแนวคิดของ Skinner ดังนี้

ทิพภา ประเสริฐกุล (2553) กล่าวถึงความหมายของการเสริมแรงว่า การ เสริมแรง หมายถึง การใช้สิ่งเร้าเพื่อทำให้บุคคลเกิดการเรียนรู้กับพฤติกรรมที่ได้แสดงออกมาก แล้วมี แนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมนั้นอีกจนเกิดเป็นพฤติกรรมที่มีความคงทนถาวร

โสภารัตน์ วัจนพิสิฐ (2554) กล่าวถึงความหมายของการเสริมแรงว่าการ เสริมแรง คือ การเพิ่มความถี่ของการแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เมื่ออินทรีย์ได้รับตัวเสริมแรงปฐม ภูมิและตัวเสริมแรง

หุติยภูมิ โดยการให้การเสริมแรงจะต้องเกิดขึ้นหลังจากอินทรีย์แสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์แล้ว

ดาวรุ่ง แสนคำสือ (2555) กล่าวถึงความหมายของการให้แรงเสริมหรือการเสริมแรงว่า คือ การทำให้ความถี่ของการแสดงพฤติกรรมเพิ่มขึ้น โดยการทำให้บุคคลได้รับผลกระทบที่พึงพอใจหลังจากที่บุคคลแสดงพฤติกรรมนั้นแล้ว ทาได้โดยวิธีการให้สิ่งที่คุณค่าพึงพอใจหรือนาเอาสิ่ง ที่บุคคลไม่พึงพอใจออกจากสถานการณ์ที่บุคคลอาศัยอยู่

พัชรมณต์ ศุภสุข (2556) กล่าวถึงความหมายของการเสริมแรงว่าการเสริมแรง คือ การใช้สิ่งเร้าที่ทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจเป็นตัวกระตุ้นเพื่อให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ถี่มากขึ้น และการใช้สิ่งเร้าที่ทำให้บุคคลไม่พึงพอใจ เพื่อให้บุคคลลดความถี่ของการแสดง พฤติกรรมให้น้อยลง

Skinner (1971, อ้างถึงใน สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2556) ได้กล่าวถึงความหมาย ของการเสริมแรงว่าการเสริมแรง คือ การทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมถี่เพิ่มขึ้นอันเนื่องมาจากผล กระทบที่ตามหลังพฤติกรรมนั้น และผลกระทบที่ทำให้บุคคลแสดงความถี่ของพฤติกรรมเพิ่มขึ้นเรียกว่า ตัวเสริมแรง (Reinforcer)

จากคำจำกัดความข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าการเสริมแรง หมายถึง การทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจกับสิ่งที่ได้รับหลังจากแสดงพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งแล้วและมีความต้องการที่จะแสดงพฤติกรรมนั้นซ้ำ ๆ มากขึ้น

## 1.2 ความสำคัญของการเสริมแรง

การที่จะกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมหรือกระทำในสิ่งที่เราต้องการนั้นเป็นสิ่งที่ ไม่ยากอย่างที่คิด หากเราสามารถทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกพึงพอใจกับสิ่งที่ได้รับหลังจากแสดงพฤติกรรมนั้นออกมาได้ การเสริมรแรงนับเป็นวิธีที่ดีอีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยกระตุ้นหรือเร้าให้บุคคลมีความ ต้องการที่จะแสดงพฤติกรรมออกมาเพื่อที่จะได้รับในสิ่งที่ต้องการภายหลังการแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ แล้ว จากการศึกษาพบว่า มีนักวิชาการได้กล่าวถึงความสำคัญของการเสริมแรงที่สอดคล้องกัน ดังนี้

ประไพพรรณ ภูมิวุฒิสาร (2555) ได้อธิบายเกี่ยวกับการเสริมแรงทางบวก ที่ส่ง ผลต่อการเรียนรู้ พฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยว่าเมื่อเด็กเรียนรู้พฤติกรรมทางสังคมและได้รับ การเสริมแรงทางบวกซึ่งทำให้เด็กเกิดความพึงพอใจแล้ว เด็กจะแสดงพฤติกรรมทางสังคมนั้นอีกและ จะเกิดการเรียนรู้ว่า พฤติกรรมที่แสดงออกไปและได้รับการเสริมแรงบวกนั้นเป็นพฤติกรรมที่สังคม ยอมรับซึ่งจะส่งผลให้เด็กเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติตนในสังคมนั้นได้

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2556) อธิบายเกี่ยวกับความสำคัญของการ เสริมแรงในแง่ของการนำไปประยุกต์ใช้ว่า การเสริมแรงบวกจะช่วยเพิ่มความถี่ในการเกิดพฤติกรรม ของบุคคล นอกจากนี้การเสริมแรงบวกยังทำหน้าที่ในการทำให้พฤติกรรมที่เรียนรู้แล้วเกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมออีกด้วย

สิริอร วิชชาวุธ (2554) อธิบายความสำคัญของการเสริมแรงว่าการ เสริมแรงเป็นวิธีการฝึกวิธีหนึ่งที่จะทำให้อินทรีย์แสดงพฤติกรรมตามที่ต้องการได้ เพราะเมื่ออินทรีย์ได้รับ สิ่งเร้าที่ให้เกิดความพึงพอใจแล้วก็จะเกิดความต้องการที่จะแสดงพฤติกรรมนั้นอีก

พระประสิทธิ์ จารุบุญ (2561) อธิบายเกี่ยวกับความสำคัญของการ เสริมแรงว่าการเสริมแรงจะช่วย ให้บรรยากาศการเรียนการสอนมีความสุข สนุกสนาน นักเรียนมีความสุข ในการเรียน เกิดการเรียนรู้ที่ดีและ พัฒนาไปถึงขั้นที่นักเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

จากการศึกษาสรุปได้ว่า การเสริมแรงเป็นเทคนิคที่มีความสำคัญเนื่องจากเป็น เทคนิคที่สามารถ ดำเนินการได้ง่าย สะดวก และสามารถนำมาใช้ในการปรับพฤติกรรมของบุคคลให้แสดงพฤติกรรมที่พึง ประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

### 1.3 ประเภทของการเสริมแรง

จากการศึกษาการแบ่งประเภทของการเสริมแรงนั้น พบว่านักวิชาการหลายท่าน ได้แบ่งประเภทของ การเสริมแรงตามเกณฑ์ต่าง ๆ ที่คล้ายคลึงกัน เช่น แบ่งตามเกณฑ์การวางเงื่อนไข แบ่งตามลักษณะของตัว เสริมแรง เป็นต้น ซึ่งผู้วิจัยของเสนอแนวคิดของนักวิชาการตามที่ได้ศึกษา รายละเอียดดังนี้

ทิพภา ประเสริฐกุล (2553) ได้แบ่งประเภทของตัวเสริมแรงไว้ว่า ตัวเสริมแรง จำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ ตัวเสริมแรงปฐมภูมิ เป็นตัวเสริมแรงโดยธรรมชาติและตัวเสริมแรงทุติยภูมิ เป็นตัวเสริมแรงที่ สามารถนำไปสู่ตัวเสริมแรงอย่างอื่นได้ เช่น คะแนน เงิน เกรด เบี้ย หรืออาจเป็นตัว เสริมแรงที่คนเกิดการ เรียนรู้แล้วต้องการตัวเสริมแรงขึ้นมา เช่น คาชม เกียรติยศหรือเหรียญตรา เป็นต้น

โสภณกรณ์ วัจนพิสิฐ (2554) กล่าวถึงประเภทของการเสริมแรงว่า แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การ เสริมแรงบวกและการเสริมแรงลบซึ่งทั้ง 2 ประเภทนี้เป็นกระบวนการที่ทำให้พฤติกรรม ที่ต้องการเกิดขึ้น เพราะผู้แสดงพฤติกรรมไม่ว่าจะเป็นมนุษย์หรือสัตว์ย่อมจะได้รับความพึงพอใจภายหลังการแสดงพฤติกรรมนั้น สิ้นสุดลง โดยหากต้องการเพิ่มความถี่ของการแสดงพฤติกรรม แล้วสามารถเลือกใช้วิธีการเสริมแรงวิธีใดวิธี หนึ่งให้เหมาะสมกับสถานการณ์ได้

อิชยา จินะกาญจน์ (2554) กล่าวถึงการแบ่งประเภทของการเสริมแรงออกเป็น 2 ประเภท คือ การ เสริมแรงทางบวก เป็นการให้สิ่งเร้าที่อินทรีย์พอใจ และการเสริมแรงทางลบ ซึ่งเป็นการกำจัดสิ่งเร้า ที่อินทรีย์ไม่ พึงพอใจออกไป

ดาวรุ่ง แสนคำสือ (2555) กล่าวถึงการแบ่งประเภทของการให้แรงเสริมเป็น 2 ประเภท คือ การให้ แรงเสริมบวกและการให้แรงเสริมลบ

1. การให้แรงเสริมบวก เป็นการให้สิ่งเร้าที่ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เพิ่มขึ้นหรือการ ให้สิ่งทีบุคคลพึงพอใจ สบายใจเมื่อมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ สิ่งที่ทำให้พฤติกรรมเพิ่มขึ้นเรียกว่า ตัวเสริมแรง บวก

2. การให้แรงเสริมลบ เป็นการเพิ่มความถี่ของพฤติกรรมโดยวิธีการจัดสิ่งเร้าที่ บุคคลไม่พึงพอใจ ออกทันทีที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ หรือการที่บุคคลแสดงพฤติกรรม เพิ่มขึ้นเนื่องจากพฤติกรรมที่ บุคคลแสดงออกนั้นสามารถถอดถอนสิ่งเร้าที่ไม่น่าพึงพอใจได้ ดังนี้

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2556) ได้แบ่งตัวเสริมแรงออกเป็น 5 ประเภท

1. ตัวเสริมแรงที่เป็นสิ่งของ (Material Reinforcers) เขามีความเชื่อว่า ตัวเสริมแรงที่เป็นสิ่งของนี้จะเป็นตัวเสริมแรงที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด เนื่องจากตัวเสริมแรงประเภทนี้จะประกอบไปด้วย อาหาร ของที่เสปได้และสิ่งของต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยดึงดูดความสนใจของบุคคลได้เป็นอย่างดี

2. ตัวเสริมแรงทางสังคม (Social Reinforcers) สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ คำพูดและการแสดงออกทางท่าทาง เช่น การชมเชย การยิ้มและการกอด เป็นต้น ซึ่งในชีวิตประจำวันของคนเรามีการให้และการรับการให้ตัวเสริมแรงทางสังคมกันอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นจึงเป็นไปได้ที่มีการให้และการรับการให้โดยที่เราไม่รู้ตัว แต่การแสดงออกที่เป็นภาษาท่าทาง เช่น การมอง หรือการแสดงออกทางสีหน้าที่ไม่พึงพอใจนั้นเป็นสิ่งที่นักปรับพฤติกรรมควรจะต้องระวังในการ แสดงออกเพราะการแสดงดังกล่าวย่อมมีผลต่อการแสดงออกของบุคคล

3. ตัวเสริมแรงที่เป็นกิจกรรม (Activity Reinforcers) บุคคลส่วนใหญ่จะรู้จักกันในชื่อของหลักการของฟรีแม็ค (Premack Principle) ซึ่งกล่าวไว้ว่า กิจกรรมที่มีความถี่สูงสามารถนำมาใช้เสริมแรงกิจกรรมที่มีความถี่ต่ำได้ เช่น การอนุญาตให้เด็กเล่นฟุตบอลได้หลังจากที่เด็กทำการบ้านเสร็จ เป็นต้น

4. ตัวเสริมแรงที่เป็นเบี้ยอรรถกร (Token Reinforcers) เบี้ยอรรถกรนั้นมักอยู่ในรูปของเงิน เบี้ยคูปอง แต้ม ดาวหรือแสตมป์ เป็นต้น ซึ่งเบี้ยอรรถกรนี้จะมีคุณค่าก็ต่อเมื่อสามารถนำไปแลกเป็นตัวเสริมแรงอื่น ๆ ได้และจะมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นถ้าสามารถนำไปแลกตัวเสริมแรงอื่น ๆ ได้ มากกว่า 1 ตัว ขึ้นไป ในปัจจุบันเบี้ยอรรถกรถือว่าเป็นตัวเสริมแรงที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดในการปรับ พฤติกรรมของบุคคล

5. ตัวเสริมแรงภายใน (Covert Reinforcers) ตัวเสริมแรงภายในนี้ครอบคลุมถึง ความคิด ความรู้สึกต่าง ๆ เช่น ความภูมิใจและความสุข เป็นต้น ซึ่งไม่สามารถเห็นผลตอบแทนอย่างชัดเจนได้ เช่น การทำบุญเมื่อบุคคลกระทำแล้ว จะเกิดความรู้สึกเป็นสุขใจที่ได้ทำ ความรู้สึกภายใน ดังกล่าวนี ถือว่าเป็นตัวเสริมแรงต่อการแสดงพฤติกรรมนั้นนั่นเอง

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับประเภทของการเสริมแรงข้างต้นจะเห็นว่า นักวิชาการบางท่านได้อธิบายเกี่ยวกับประเภทของการเสริมแรง และบางท่านได้อธิบายเกี่ยวกับประเภทของตัวเสริมแรง ซึ่งผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การเสริมแรง แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) การเสริมแรง ทางบวกและ 2) การเสริมแรงทางลบ นอกจากนี้ยังสามารถแบ่งประเภทของตัวเสริมแรงออกเป็น 5 ประเภท คือ 1) ตัวเสริมแรงที่เป็นสิ่งของ 2) ตัวเสริมแรงทางสังคม 3) ตัวเสริมแรงที่เป็นกิจกรรม 4) ตัวเสริมแรงที่เป็นเบี้ยอรรถกร และ 5) ตัวเสริมแรงภายในสำหรับงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกใช้ตัวเสริมแรงประเภทเบี้ยอรรถกร หรือเป็นการ์ดสะสมคะแนนโดยจะอยู่ในรูปของการ์ด ซึ่งเป็นตัวเสริมแรงที่คนให้ความสนใจและนิยมใช้ในการปรับพฤติกรรมเพื่อให้เด็กมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์

#### 1.4 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเสริมแรง

ทฤษฎีการเรียนรู้การวางเงื่อนไขการกระทำ (Operant Conditioning Theory) เป็นทฤษฎีการเรียนรู้ที่ถูกคิดค้นขึ้นโดย Skinner นักจิตวิทยาชาวอเมริกันเนื่องจาก Skinner ได้ให้ความสำคัญ กับพฤติกรรมของมนุษย์ โดยเขาเชื่อว่าการกระทำหรือพฤติกรรมทุกอย่างนั้นจะทำให้เกิดผลกรรมเมื่ออินทรีย์แสดงพฤติกรรมใดแล้วได้รับผลกรรมที่พึงพอใจจะส่งผลให้อินทรีย์ต้องการแสดงพฤติกรรมนั้นบ่อยครั้ง แต่หากอินทรีย์แสดงพฤติกรรมใดแล้วได้รับผลกรรมที่ไม่พึงพอใจก็จะส่งผลให้ความต้องการแสดงพฤติกรรมนั้นลดลงหรือหายไป Skinner ได้ทำการทดลองโดยนำหนูที่หิวไปไว้ในกล่อง Skinner ซึ่งภายในกล่องจะมี คานและเหนือคานจะมีหลอดไฟฟ้า ใต้คานมีถาดไว้สำหรับรองรับอาหารที่จะตกลงมาเมื่อกดคาน เมื่อหนูรู้สึกหิวก็จะวิ่งสำรวจไปรอบ ๆ กล่อง จนในที่สุดเกิดไปกดคานโดยบังเอิญทำให้อาหารตกลงมาที่ถาดอาหาร หนูจึงได้กินอาหารและในไม่ช้า หนูก็จะกดคานซ้ำอีก อาหารที่หนูได้กินนั้นจะทำให้หนูทำหน้าที่ในการ เสริมแรง ต่อการตอบสนองโดยการกดคานและสุดท้ายหนูก็จะกดคานบ่อยขึ้น (ยุรวดี เนื่องโนราช, 2558) จากการทดลองครั้งนี้ Skinner ได้ค้นพบว่าการเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง แต่ Skinner ให้ความสำคัญต่อการตอบสนองมากกว่าสิ่งเร้า นอกจากนี้ Skinner ยังให้ความสำคัญต่อ การเสริมแรง (Reinforcement) ว่ามีผลทำให้อินทรีย์เกิดการเรียนรู้ที่คงทน ถาวรมากขึ้นด้วยโดยเขาได้แบ่งการเสริมแรงออกเป็น 2 ประเภท คือ การเสริมแรงทางบวกและการ เสริมแรงทางลบ การเสริมแรงทางบวกเป็นการให้รางวัลแก่อินทรีย์เมื่ออินทรีย์แสดงพฤติกรรมที่พึง ประสงค์และการเสริมแรงทางลบ เป็นการเอาสิ่งที่อินทรีย์ไม่ต้องการออกไปเมื่ออินทรีย์แสดง

ปิยะนันท์ หิรัญย์ชโลธร (2557) กล่าวถึงแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้การวางเงื่อนไขการกระทำของ Skinner ว่าการเรียนรู้ของมนุษย์เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับ สิ่งแวดล้อม โดยสิ่งเร้าต่าง ๆ จะมีผลทำให้เกิดพฤติกรรมและผลของพฤติกรรมนั้น โดยเทคนิคการเสริมแรง การลงโทษ การใช้เวลานอกและการหยุดยังสามารถนำมาปรับใช้เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ และแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมได้

จากการศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้การวางเงื่อนไขการกระทำของ Skinner สรุปได้ว่า Skinner เชื่อว่า พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกนั้นเกิดจากผลของการปฏิสัมพันธ์กับสังคม หากบุคคลแสดงพฤติกรรมใดแล้วได้รับการเสริมแรงจะทำให้เกิดความพึงพอใจและมีความต้องการที่จะแสดง พฤติกรรมนั้นซ้ำ ๆ แต่หากแสดงพฤติกรรมนั้นแล้วไม่ได้รับการเสริมแรงก็จะทำให้ความต้องการแสดงพฤติกรรมนั้นลดลงจนไม่ต้องการแสดง พฤติกรรมนั้นอีก ในการใช้เทคนิคการเสริมแรงนั้นมีตัวเสริมแรง หลายลักษณะ สำหรับ ลักษณะของตัวเสริมแรงที่คนนิยมนำมาใช้ในการปรับพฤติกรรมของบุคคล คือ ตัวเสริมแรงที่เป็นเบี้ยอรรถกรเนื่องจากเป็นตัวเสริมแรงที่สามารถแลกเปลี่ยนเป็นตัวเสริมแรงอื่น ๆ ได้

## 2. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการตรงต่อเวลา

### 2.1 ความหมายของการตรงต่อเวลา

พนัส หันนาคินทร์และคณะ (2542 : 60 อ้างถึงในสุรจิต คามะสอน 2548) ได้ให้ความหมายการตรงต่อเวลาไว้ว่า หมายถึงการทำงานหรือทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งได้สำเร็จตามกำหนดเวลา

ศิริลักษณ์ เบญจภูมริน (2560) ได้ให้นิยามของคำว่าตรงต่อเวลาไว้ว่า การตรงต่อเวลา หมายถึง การถือตามกำหนดเวลา สำหรับกิจการอย่างใดอย่างหนึ่ง

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2561) ได้ให้ความหมายการตรงต่อเวลา หมายถึง ความตรงต่อเวลาในการทำกิจกรรมต่างๆ ทุกๆ เรื่อง นับตั้งแต่เรื่องกิจวัตรประจำวันของเราเอง และความตรงต่อเวลาในการทำภารกิจที่เกี่ยวข้องกับ ผู้อื่น

สรุปได้ว่า การตรงต่อเวลาเป็นการกระทำการกิจกรรมใดๆ ที่ต้องมีการวางแผนและให้เสร็จตาม กำหนดเวลา ซึ่งถือว่าเวลาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่สุดเมื่อเวลาผ่านไปแล้ว เราไม่สามารถเรียกกลับมาคืนได้ ดังนั้น เราต้องบริหารเวลา ให้คุ้มค่ามากที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ ถ้าหากปล่อยเวลาให้ ผ่านไปโดยเปล่าประโยชน์ ไม่เกิด ประโยชน์อะไรขึ้นมาเลยก็จะเสียโอกาสในภายหลัง การที่จะมีความสุขที่สุด คือการรู้จักจัดการและมีการวางแผนการใช้เวลาในการทำกิจกรรมใด ๆ ให้ถูกต้องและพยายามทำให้เสร็จสิ้นตามกำหนดเวลาและเป็นไปตาม เป้าหมายที่วางไว้ทำให้ชีวิตมี ความสุขตลอดจนอยู่ร่วมกับผู้อื่นและสังคมได้ด้วยดี

## 2.2 ความสำคัญของการตรงต่อเวลา

การตรงต่อเวลามีความสำคัญอย่างยิ่ง ดังที่นักวิชาการหลายท่านได้เสนอไว้ ดังนี้

ศิริลักษณ์ เบญจภูมริน (2560) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการตรงต่อเวลา รวมถึงพฤติกรรมที่ปรารถนา ให้ผู้เรียนปฏิบัติไว้ ดังนี้ (1) ทำให้เรามีนิสัยขยันขันแข็ง เอาใจใส่อย่างจริงจัง (2) ฝึกให้เราเป็นคน กระตือรือร้น มีชีวิตชีวา (3) ทำให้เรามีความซื่อตรงต่อตัวเอง รักษาเกียรติยศของตนเอง (4) ทำให้เราทำงานได้ สะดวก รวดเร็ว เรียบร้อยและมีผลดี (5) หน้าที่การงานประสบความสำเร็จ ชีวิตก้าวหน้า (6) สามารถกำหนด กิจกรรมต่างๆ ที่เราจะกระทำได้ในแต่ละวันทำให้ชีวิตมีระเบียบและ มีวินัยกับตนเอง และ (7) เป็นที่เชื่อถือ และไว้วางใจของคนอื่น

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2561) กล่าวว่าตรงต่อเวลาเป็นวินัยที่มีความสำคัญยิ่ง ความสำคัญของการตรงต่อเวลา ทำให้สามารถกำหนดพฤติกรรมบังคับของการตรงต่อเวลาได้ ดังนี้

1 การตรงต่อเวลาในการทำกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับตัวนักเรียนเอง ได้แก่

1.1) มาโรงเรียนทันการเข้าร่วมกิจกรรมหน้าเสาธง

1.2) เข้าเรียนทันเวลา

1.3) เข้าร่วมกิจกรรมตามเวลา

1.4) ส่งงาน/การบ้านภายในเวลาที่กำหนด

1.5) เข้าห้องสอบตรงเวลา

2. การตรงต่อเวลาในการทำภารกิจที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น ได้แก่

2.1) ไม่ผิดเวลานัด

2.2) เมื่อยืมของแล้วส่งคืนตามเวลา

```
graph LR; A[ตัวแปรต้น  
เสริมแรงทางบวกด้วยการ์ดสะสมคะแนน] --> B[ตัวแปรตาม  
พฤติกรรมตรงต่อเวลา]
```

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) แบบศึกษากลุ่มเดียววัดหลายครั้ง (The One-Group Pretest-Posttest) แบ่งขั้นตอนการดำเนินการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอนคือ ระยะก่อนการทดลอง ระยะดำเนินการทดลอง และระยะหลังการทดลอง

1. ระยะก่อนการทดลอง ประกอบด้วย การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
2. ระยะดำเนินการทดลอง แบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะเส้นฐานพฤติกรรม (Baseline phase) ระยะการทดลองให้แรงเสริมทางบวกด้วยการดัดคะแนน (Treatment phase) และระยะติดตามผล (Follow up)
3. ระยะหลังการทดลอง ผู้วิจัยนำแบบบันทึกการเข้าเรียนประจำวัน และแบบบันทึกอัตราได้รับการดัดคะแนน วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง วิธีค่าเฉลี่ย (Mean) คำนวณค่าร้อยละ และเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมตรงต่อเวลาของนักเรียนก่อนและหลังการใช้แรงเสริมทางบวกในแต่ละช่วงของการทดลอง

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนจักราชวิทยา  
อำเภอจักราช จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 393 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนจักราชวิทยา อำเภोजักราช จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 3 ห้องเรียน รวม 113 คน โดยได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling)

ตัวแปรต้น<sup>๒</sup> ได้แก่ การเสริมแรงทางบวกด้วยการดะสมคะแนน<sup>๓</sup>

ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมตรงต่อเวลา

1. เครื่องมือในการทดลอง คือ แผนการปรับพฤติกรรมตรงต่อเวลาของนักเรียนโดยใช้เทคนิคการเสริมแรงทางบวกด้วยการ์ดสะสมแนน ตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence: IOC) มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.76

2. เครื่องมือในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกการเข้าเรียนประจำวัน ตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence: IOC) มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.84 และแบบบันทึกอัตราได้รับการดะสมคะแนน มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.82

### การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ตามขั้นตอนต่อไปนี้

#### ขั้นที่ 1 การเตรียมการ: ระยะก่อนการทดลอง

1. สร้างเครื่องมือการวิจัย จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา
2. ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล จากงานแนะแนวโรงเรียน ไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนจากราชวิทยาลัย อำเภोजักราช จังหวัดนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง

3. ผู้วิจัยพบกับกลุ่มตัวอย่างก่อนทดลอง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ วิธีการ ประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากการวิจัย ตลอดจนให้การซักถามอย่างละเอียด และให้ลงมือเขียนยินยอมเข้ารับการวิจัย

#### ขั้นที่ 2 การดำเนินการ: ระยะดำเนินการทดลอง

1. สํารวจข้อมูลความต้องการตัวเสริมแรงกับกลุ่มตัวอย่าง ว่ามีความต้องการอะไรบ้าง โดยเรียงลำดับจากต้องการมากที่สุด-น้อยที่สุด 5 ลำดับ
2. สังเกตและบันทึกผู้ที่เข้าเรียนตรงต่อเวลา สัปดาห์แรกของการเรียนการสอนเพื่อใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้น และใช้เปรียบเทียบกับอัตราการตรงต่อเวลาหลังสิ้นสุดการเรียนการสอน
3. ดำเนินการทดลอง ระยะเวลา 10 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที
4. ภายหลังเสร็จสิ้นการทดลอง ผู้วิจัยทำการคำนวณหาค่าเฉลี่ย เพื่อเปรียบเทียบการเข้าชั้นเรียนตรงเวลาก่อนการทดลองและหลังการทดลอง
5. มอบรางวัลที่เป็นตัวเสริมแรงแก่นักเรียนที่มีพฤติกรรมตรงต่อเวลาเป็นรายบุคคล ตามที่ระบุเป็นอันดับที่ 1 จากแบบสอบถามความต้องการตัวเสริมแรง

#### ขั้นที่ 3 ติดตามผล: ระยะหลังการทดลอง

1. หลังจากสิ้นสุดการทดลอง สัปดาห์ที่ 14 ผู้วิจัย บันทึกพฤติกรรมตรงต่อเวลาในแบบบันทึกการเข้าเรียนประจำวัน ซึ่งเป็นระยะติดตามผล 1 เดือน (follow-up)
2. ภายหลังเสร็จสิ้นระยะติดตามผล ผู้วิจัยทำการคำนวณหาค่าเฉลี่ย เพื่อเปรียบเทียบการเข้าชั้นเรียนตรงเวลาหลังการทดลองและระยะติดตามผล

### การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบบันทึกการเข้าเรียนประจำวันและแบบบันทึกอัตราการได้รับการดะสมคะแนน มาตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และการคำนวณร้อยละ (Percentage)

## ผลการวิจัย

1. นักเรียนที่เข้าเรียนตรงต่อเวลา ในช่วงเวลาต่างๆ ของการวิจัย

แสดงจำนวนนักเรียนและค่าร้อยละของจำนวนนักเรียนในแต่ละห้อง และเปรียบเทียบค่าร้อยละของจำนวนนักเรียนในแต่ละห้องระหว่างก่อนการทดลองกับระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล ดังตารางที่ 1

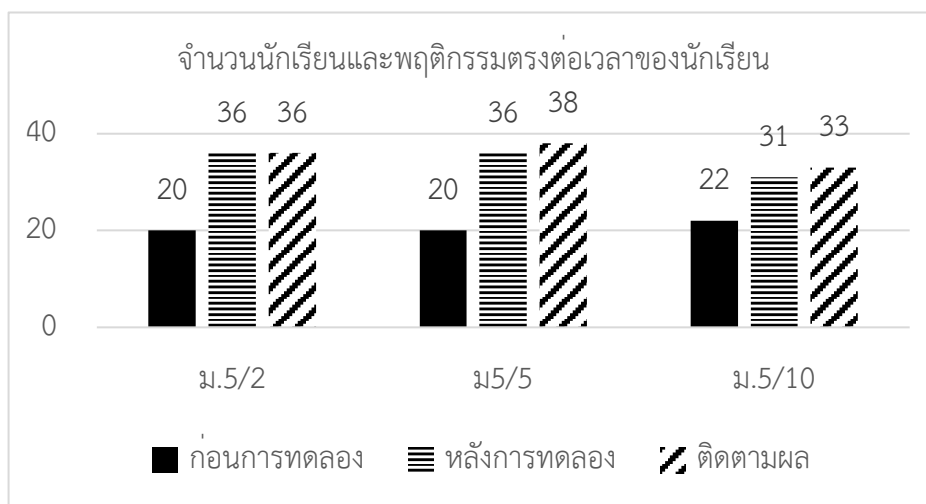
### ตาราง 1

จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมตรงต่อเวลาของนักเรียน ก่อนและหลังการเสริมแรงทางบวกด้วยการดัดสะสมคะแนน และระยะติดตามผล

| ระดับชั้น | จำนวน (คน) | ก่อนการทดลอง       |        | หลังการทดลอง       |        | ระยะติดตามผล       |        |
|-----------|------------|--------------------|--------|--------------------|--------|--------------------|--------|
|           |            | ตรงต่อเวลา<br>(คน) | ร้อยละ | ตรงต่อเวลา<br>(คน) | ร้อยละ | ตรงต่อเวลา<br>(คน) | ร้อยละ |
| ม.5/2     | 36         | 20                 | 55.55  | 36                 | 100    | 36                 | 100    |
| ม.5/5     | 40         | 20                 | 50.00  | 36                 | 90     | 38                 | 95.00  |
| ม.5/10    | 37         | 22                 | 59.46  | 31                 | 83.78  | 33                 | 89.19  |
| รวม       | 113        | 62                 | 54.87  | 103                | 91.15  | 107                | 94.69  |

จากตารางที่ 1 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 113 คน ก่อนการทดลองมีพฤติกรรมตรงต่อเวลา จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 54.87 หลังการทดลองด้วยการเสริมแรงทางบวกด้วยการดัดสะสมคะแนน มีพฤติกรรมตรงต่อเวลาจำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 91.15 และระยะติดตามผลนักเรียนมีพฤติกรรมตรงต่อเวลาคงที่คือจำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 94.69 โดยแบ่งเป็นแต่ละห้องเรียน ดังนี้

นักเรียนชั้น ม.5/2 ก่อนการทดลองมีพฤติกรรมตรงต่อเวลาจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 55.55 หลังการทดลองด้วยการเสริมแรงทางบวกด้วยการดัดสะสมคะแนน มีพฤติกรรมตรงต่อเวลาจำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 100 และระยะติดตามผลนักเรียนมีพฤติกรรมตรงต่อเวลาคงที่คือจำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 100  
นักเรียนชั้น ม.5/5 ก่อนการทดลองมีพฤติกรรมตรงต่อเวลาจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 หลังการทดลองด้วยการเสริมแรงทางบวกด้วยการดัดสะสมคะแนน มีพฤติกรรมตรงต่อเวลาเป็นจำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 90 และระยะติดตามผลนักเรียนมีพฤติกรรมตรงต่อเวลา จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 95 และ  
นักเรียนชั้น ม.5/10 ก่อนการทดลองมีพฤติกรรมตรงต่อเวลาจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 59.46 หลังการทดลองด้วยการเสริมแรงทางบวกด้วยการดัดสะสมคะแนน มีพฤติกรรมตรงต่อเวลาเป็นจำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 83.78 และระยะติดตามผลนักเรียนมีพฤติกรรมตรงต่อเวลาจำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 94.69 ดังแผนภาพที่ 1



ภาพที่ 1 แผนภูมิแสดงจำนวนนักเรียนและพฤติกรรมตรงต่อเวลาของนักเรียน

### สรุปและอภิปรายผล

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนจักราชวิทยา อำเภोजักราช จังหวัดนครราชสีมา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 113 คน ก่อนการทดลองมีพฤติกรรมตรงต่อเวลา จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 54.87 หลังการทดลองด้วยการเสริมแรงทางบวกด้วยการดะสมคะแนน มีพฤติกรรมตรงต่อเวลาเพิ่มขึ้น จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 91.15 และระยะติดตามผลนักเรียนมีพฤติกรรมตรงต่อเวลาเพิ่มขึ้นคือจำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 94.69 เป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัยคือนักเรียนหลังได้รับการเสริมแรงทางบวกด้วยการดะสมคะแนน มีพฤติกรรมตรงต่อเวลาเพิ่มขึ้น และนักเรียนหลังได้รับการเสริมแรงทางบวกด้วยการดะสมคะแนนมีความคงทนของการเพิ่มพฤติกรรมตรงต่อเวลา

อภิปรายได้ว่าการเสริมแรงทางบวกด้วยการดะสมคะแนนสามารถเพิ่มพฤติกรรมตรงต่อเวลาของนักเรียนได้ ซึ่งจะเห็นได้ว่าเมื่อผู้วิจัยเพิ่มแรงเสริมทางบวกด้วยการดะสมคะแนน กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมเข้าชั้นเรียนตรงเวลาสูงขึ้น โดยการดะสมคะแนนจากการดะสมคะแนนนั้น สามารถนำไปแลกเปลี่ยนรางวัลได้ ที่มาจากความต้องการของนักเรียนเอง มิใช่การกำหนดจากผู้วิจัย ซึ่งการดะสมคะแนนจากการดะสมคะแนน จัดเป็นตัวเสริมแรงประเภทเบี้ยอรรถกร (Token Reinforcer) ซึ่งเป็นวิธีการเสริมแรงที่มีประสิทธิภาพสูง สอดคล้องกับ ไหมไทย ไชยพันธุ์ และหมอชานะห์ อาแว (2567) ที่ระบุว่า ตัวเสริมแรงที่เป็นเบี้ยอรรถกรที่สามารถนำไปแลกรางวัลได้ จัดเป็นตัวเสริมแรงแผ่ขยายที่มีประสิทธิภาพสูง และมีโอกาสหมดสภาพเป็นตัวเสริมแรงน้อยมาก โดยสามารถใช้ได้ทันทีที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เช่นเดียวกับกันตวรรณ สีสสมสาร และปิยะพันธ์ เจียงกุล(2562) ที่พบว่าการหลังได้รับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร เด็กปฐมวัย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 พฤติกรรมความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์สูงขึ้น แสดงให้เห็นว่าการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรเป็นเทคนิคการปรับพฤติกรรมที่สามารถใช้เสริมแรงแก่บุคคลได้เป็นอย่างดี อีกทั้งก่อนใช้เทคนิคการเสริมแรงด้วยการดะสมคะแนน ได้สำรวจความ

ต้องการสิ่งของที่ใช้เป็นรางวัลของนักเรียนเป็นรายบุคคล จึงตัวเสริมแรงที่นำมาใช้ที่ตรงกับความต้องการของนักเรียนอย่างแท้จริง เป็นวิธีการสร้างแรงจูงใจภายในแก่นักเรียนด้วย สอดคล้องกับกัณฑ์วรรณ สีสมาสาร และปิยะพันธ์ เจียงกุล (2562) ที่ระบุว่าตัวเสริมแรงที่นำมาใช้จึงตรงกับความต้องการของเด็กปฐมวัย เป็นตัวแปรสำคัญของการเรียนรู้ของนักเรียน เช่นเดียวกับอรุณี หรดาล และบุษบง ต้นตึงศ์ (2557) ที่กล่าวว่าพฤติกรรมใดก็ตามที่บุคคลแสดงออกแล้วได้รับการเสริมแรงในสิ่งที่ต้องการจะทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมนั้นยิ่งขึ้นด้วย ดังนั้นเป็นไปได้ว่าการระบุตัวเสริมแรงจากความต้องการของแต่ละบุคคล เป็นตัวเสริมแรงที่เฉพาะเจาะจงของนักเรียนเป็นรายบุคคลซึ่งเหมาะสมกับนักเรียนคนนั้น แต่อาจไม่เหมาะสมกับนักเรียนคนอื่นได้ ดังที่ Bees (2022) กล่าวว่า การค้นหาตัวเสริมแรงตามความสนใจของนักเรียนเป็นรายบุคคลด้วยการถามโดยตรงนั้นเป็นตัวเสริมแรงที่มีประสิทธิภาพที่จะช่วยให้นักเรียนมีแรงบันดาลใจ ซึ่งแรงบันดาลใจนั้นคือการมีแรงจูงใจภายในของบุคคล (Intrinsic Motivation) เป็นสิ่งผลักดันจากภายในตัวบุคคล ช่วยกระตุ้นการมีพฤติกรรมได้ด้วยตนเอง เกิดความพยายามเป็นเครื่องมือให้ตนได้รับรางวัลนั้น อันเป็นผลมาจากความคาดหวัง เห็นคุณค่าของรางวัลที่จะได้รับ และแรงจูงใจภายในยังมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมค่อนข้างถาวร สอดคล้องกับ White (1959) ที่ระบุว่าแรงจูงใจภายในเกี่ยวข้องกับแรงกระตุ้นที่มุ่งพัฒนาความสามารถให้ดีขึ้น เริ่มต้นทำงานด้วยตนเองโดยไม่ต้องบังคับให้ทำพฤติกรรม เช่นเดียวกับ ดุสิต แก้วดอนรี และวาระดี ชาญวิรัตน์ (2567) ที่พบว่าแรงจูงใจภายในของพนักงานบริษัทแห่งหนึ่งมีการปฏิบัติงานสูงขึ้นกว่าพนักงานที่ไม่มีแรงจูงใจภายใน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ฉะนั้นการเสริมแรงด้วยการดะสมคะแนน เพื่อนำคะแนนที่สะสมได้ไปแลกของรางวัลที่นักเรียนต้องการ เป็นการให้การเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกรและสิ่งของร่วมกัน สามารถสร้างแรงจูงใจภายในให้มีพฤติกรรมตรงต่อเวลาของนักเรียนได้

## ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

### 1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่าการใช้แรงเสริมทางบวกด้วยการดะสมคะแนนสามารถเพิ่มพฤติกรรมตรงต่อเวลาของนักเรียนได้ จึงสามารถการใช้แรงเสริมทางบวกด้วยการดะสมคะแนนกับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในด้านอื่น ๆ ของนักเรียนได้ เช่น พฤติกรรมการส่งงาน พฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง เป็นต้น

### 2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรติดตามผลพฤติกรรมตรงต่อเวลาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จนถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อดูว่าพฤติกรรมตรงต่อเวลาเปลี่ยนแปลงไปหรือไม่ ซึ่งเป็นการติดตามระยะยาว และนำผลที่ได้มาวิเคราะห์พัฒนากิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมตรงเวลาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาผลของการใช้แรงเสริมทางบวกด้วยการดะสมคะแนน ที่มีผลต่อการเพิ่มพฤติกรรมตรงต่อเวลาของนักเรียนชั้นเรียนอื่นด้วย

## เอกสารอ้างอิง

- กัลยา คงน้ำ และสุชาติ พิมพ์พันธ์. (2567). การปรับพฤติกรรมการเข้าชั้นเรียนไม่ตรงเวลา ในรายวิชาหน้าที่พลเมือง ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5/8 โรงเรียนชุมพวงศึกษา จังหวัดนครราชสีมา. *วารสารวิชาการวิจัยและนวัตกรรมสังคมศาสตร์ปริทัศน์*, 4(1), 30-37.
- กาญจนา บุหงอ, กันตวรรณ มีสมสาร และประพนธ์ เจียรกุล. (2562). ผลของการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรที่มีต่อความมีวินัยในตนเอง ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2. *วารสารมหาจุฬานาครธรรมศน์*, 7(12), 15-30.
- ดาวรุ่ง แสนคำลือ. (2555). ผลของการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรที่มีต่อความมีวินัยในตนเอง ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ดุสิต แก้วดอนรี และวาระดี ชาญวิรัตน์. (2567). ผลของการจัดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน. *วารสารวณิฏวาทศศาสตร์ปริทัศน์*, 11(1), 45-60.
- ทิพภา ประเสริฐกุล. (2553). การลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยเบี้ยอรรถกร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปิยะนันท์ หิรัณย์ชลธร. (2557). พัฒนาการและการเรียนรู้ทางอารมณ์-จิตใจของเด็กปฐมวัยใน เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาพัฒนาการและการเรียนรู้ ของเด็กปฐมวัย (หน่วยที่ 3). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประไพพรรณ ภูมิวุฒิสาร. (2555). พัฒนาการวัยเด็ก ในเอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมวัยเด็ก หน่วยที่ 2. พิมพ์ครั้งที่ 28. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พัชรมณฑท์ ศุภสุข. (2556). การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในเด็กปฐมวัยโดยการเล่านิทานประกอบ. คำถามปลายเปิดแบบมีโครงสร้างควบคุมการเสริมแรงทางสังคม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- พนัส หันนาคินทร์. (2542). *หลักการบริหารโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช.
- พระประสิทธิ์ จารุบุญ. (2561). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาพระพุทธศาสนาโดยใช้กิจกรรมการเสริมแรงทางบวก ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางระจันวิทยา อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ยุราวดี เนื่องโนราช. (2558). *จิตวิทยาพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: โอ. เอส. พริ้นติ้ง เฮาส์
- ศิริลักษณ์ เบญจกุ่มริน. (2552). หน้าแนวและแนวทาง 21 ความพยายาม. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก <http://www.kamsondeedee.com/main/2009-07-31-07-07- 02/855-21>
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2553). *ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สิริอร วิชชาวุธ. (2554). *จิตวิทยาการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- โสภณภรณ์ วัฒนพิสิฐ. (2554). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคงทนในการเรียนรู้วิชา คณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยวิธีสอนแบบแก้ปัญหา ร่วมกับการ เสริมแรง กับวิธีสอนตามคู่มือครูของ สสวท.ร่วมกับการเสริมแรง. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- สุรจิต คามะสอน. (2548). การส่งเสริมวินัยนักเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานของผู้ปกครองนักเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. สุรินทร์: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). คู่มือการเสริมสร้างวินัยนักเรียนใน สถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา. กรุงเทพฯ: บริษัท พรินทิงกราฟฟิค จำกัด
- ไหมไทย ไชยพันธุ์ และขอชานะห์ อาแว (2567). การนำทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำของสกินเนอร์ มาใช้ในการจัดการเรียน การสอนและปรับพฤติกรรมผู้เรียน. วารสารครุทรรศน์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 4(2), 92-106.
- อรุณี หรดาล และบุษบง ตันติวงศ์.(2557). แนวคิดและหลักการในการจัดการปฐมวัยศึกษา ในประมวลสาระ ชุติวิชาหลักการและแนวคิดทางการปฐมวัยศึกษา. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อิชยา จินะกาญจน์. (2554). ผลของการใช้เทคนิคการเสริมแรงด้วยกิจกรรมต่อพฤติกรรมความไม่ใส่ใจในการ เรียน. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Bees, E. (2022). *Manitoba Education Reforms, White Settler Discourses, and the Marginalization of Indigenous Perspectives*. Canada: University of Manitoba.
- Skinner, B. F. (1974). *About behaviorism*. New York: Vintage Books.
- White, R. (1959). Motivation Reconsidered: The Concept of Competence. *Psychological Review*, 66, 279-333.